

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 17 lutego 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.56.2022.KJ

Pani
Agnieszka Rejchan
Dyrektor
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Prochowicach

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 21-23 listopada 2022 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Prochowicach, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 21 listopada 2022 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 28 czerwca 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2022 r.

Jednostką kieruje Pani Agnieszka Rejchan, zatrudniona od dnia 1.10.2012 r. na stanowisku Dyrektora M-GOPS w Prochowicach.

Pani Agnieszka Rejchan ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 1 lutego 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prochowicach w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- przyznawania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Ośrodka, na podstawie Zarządzenia Burmistrza Miasta i Gminy Prochowice, wydawał decyzje administracyjne w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 3, 7, 8, 9 i 15 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor M-GOPS w Prochowicach, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w zakresie:

- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15).

Ustalono, że Gmina Prochowice realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- opracowywania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach (pkt 5).

Gmina Prochowice nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Prochowice nie prowadzi domu pomocy społecznej i ośrodka wsparcia o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są do najbliższych

placówek, znajdujących się na terenie powiatu bądź województwa. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że w razie wystąpienia potrzeby skierowania osoby z terenu Gminy do ośrodka wsparcia, można korzystać z usług ośrodków wsparcia na terenie powiatu legnickiego.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina wykonuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3 i 6 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7, 8 i 9 ustawy dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową i ekologiczną (pkt 4),
 - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
 - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),
 - wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9)
- nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Prochowice nie realizuje zadania wynikającego z art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy dotyczącego rozwijania infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w razie wystąpienia takiej potrzeby osoby z terenu Gminy mogą korzystać z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Legnicy oraz Środowiskowego Domu Samopomocy w Chojnowie.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prochowicach koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

M-GOPS w Prochowicach nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy). Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że osobom zgłaszającym się do ośrodka pomocy społecznej udzielano informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne.

W okresie objętym kontrolą M-GOPS w Prochowicach kierował wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami oraz do innych instytucji, tj. zakładów pracy i Archiwum Państwowego (art. 110 ust. 6 ustawy). Ponadto Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że dla osób korzystających z pomocy społecznej posiadających orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, którym kończyła się ważność orzeczenia, pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej przypominali o konieczności złożenia wniosków do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz dostarczali im niezbędne druki.

Dyrektor Ośrodka składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prochowicach spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł, a od 30.05.2021 r. - 400 zł, wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w M-GOPS realizujący pracę socjalną w środowisku w pełnym wymiarze czasu pracy. Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych.

Średnie miesięczne wynagrodzenie zasadnicze brutto w przeliczeniu na etaty w województwie dolnośląskim (wg stanu na dzień 30 czerwca 2021 r.) na stanowisku: specjalisty pracy socjalnej wynosiło 3 592,62 zł, starszego pracownika socjalnego 3 462,02 zł, a na stanowisku pracownika socjalnego 3 267,41 zł. W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Prochowicach na ww. stanowiskach średnie miesięczne wynagrodzenie zasadnicze brutto było niższe od wskazanej średniej wojewódzkiej. Zgodnie z przepisami ustawy utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, także w zakresie wynagrodzenia pracowników, należy do zadań własnych gminy. W związku z ciągłym

przeobrażaniem zawodu pracownika socjalnego z uwagi na czynniki społeczne, ekonomiczne i demograficzne oraz dużym obciążeniem psychicznym, jak i szeregiem trudności i zagrożeń z jakimi na co dzień spotykają się pracownicy socjalni ich praca powinna być należycie wynagradzana, uwzględniając jej specyfikę oraz rozszerzające się zakresy obowiązków.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Prochowice zamieszkałą przez 7 109 mieszkańców, w tym 174 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2021 r.) i 7 057 mieszkańców, w tym 139 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 21.11.2022 r.). W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Prochowicach na dzień kontroli zatrudnionych było 4 terenowych pracowników socjalnych (4 etaty).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prochowicach spełnia wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych zarówno w stosunku do liczby mieszkańców Gminy, jak i liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W okresie objętym kontrolą Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania z pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

- 1) pomoc doraźną w postaci jednego gorącego posiłku dziennie na okres nie dłuższy niż 2 miesiące w oparciu o art. 48b ustawy,
- 2) posiłki dla dzieci i młodzieży na podstawie decyzji administracyjnej w oparciu o art. 48b ustawy,
- 3) zasiłki celowe.

Ustalono, że Dyrektor oraz dwóch specjalistów pracy socjalnej i jeden starszy pracownik socjalny Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prochowicach zostali

upoważnieni Zarządzeniami Burmistrza Miasta i Gminy Prochowice do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W aktach sprawdzonych spraw brakowało zwrotnego potwierdzenia przekazania decyzji do Narodowego Funduszu Zdrowia.

Zgodnie z art. 54 ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w przypadku wydania decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, wójt (burmistrz, prezydent) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, czyli organ administracji publicznej wydający decyzję, jest obowiązany dostarczyć w terminie 7 dni od jej wydania, kopię tej decyzji właściwemu oddziałowi wojewódzkiemu Narodowego Funduszu Zdrowia.

W sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawach nr: 1 (A.S.) decyzja Nr MGOPS-ŚS-4025/527/2021 z dnia 3.01.2022 r. i 2 (J.Ś.) decyzja Nr MGOPS-ŚS-4025/526/2021 z dnia 3.01.2022 r. w uzasadnieniu ww. decyzji przywołano zapis o treści „*W myśl Uchwały Rady Miasta i Gminy Prochowice Nr LI/313/2018 z dnia 27 czerwca 2018 r. niezależnie od liczby zrealizowanych godzin usług odpłatność naliczana do wysokości kwoty stanowiącej dwukrotność zasiłku pielęgnacyjnego; tj. 431,68 zł miesięcznie*”. Faktycznie ww. zapis jest zawarty w Uchwale Rady Miasta i Gminy Prochowice Nr XI/99/2004 z dnia 27 września 2004 r.

Art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in uzasadnienie, które winno wyjaśniać podstawę prawną decyzji. Dlatego też należy przywoływać w nim treść przepisów prawa, które legły u podstaw wydania decyzji. Powyższe służy temu, aby Strona dowiedziała się, dlaczego z prawnego punktu widzenia zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie organu. Powinno być sformułowane ze szczególną dbałością o poprawność zawartych w nim danych, które znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

W sprawach dotyczących przyznawania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 M.K. w wydanej decyzji administracyjnej z dnia 23.08.2021 r. Nr MGOPS-ŚS-4016/301/21 (przyznającej pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności w ramach Programu Wieloletniego „Posiłek w szkole i w Domu”) i z dnia 26.07.2022 r. Nr MGOPS-ŚS-4011/332/22 (przyznającej zasiłek celowy) nie przywołano właściwej podstawy prawnej i nie wskazano powodu, z jakiego pomoc Stronie została faktycznie udzielona.

Z akt sprawy Pana M.K. wynika, że dwukrotnie w okresie objętym kontrolą, tj. w dniu 6.08.2021 r. i w dniu 18.07.2022 r. złożył wnioski do M-GOPS w Prochowicach o udzielenie pomocy po opuszczeniu zakładu karnego. Powyższe potwierdzają świadectwa zwolnienia z aresztu śledczego z dnia 5.08.2021 r. i z dnia 15.07.2022 r. Ponadto z przeprowadzonych wywiadów środowiskowych w dniu 9.08.2021 r. i w dniu 26.07.2022 r. wynika jednoznacznie, że ww. oczekuje pomocy w związku z trudną sytuacją po opuszczeniu zakładu karnego.

Art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna i uzasadnienie. Pierwszy z wymienionych elementów powinien zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji. Drugi z przywołanych elementów – uzasadnienie winno wyjaśniać podstawę prawną decyzji. Dlatego też należy przywoływać w nim treść przepisów prawa, które legły u podstaw wydania decyzji. Powyższe służy temu, aby Strona dowiedziała się, dlaczego z prawnego punktu widzenia zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie organu. Powinno być sformułowane ze szczególną dbałością o poprawność zawartych w nim danych, które znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak dokumentu potwierdzającego przekazanie do NFZ kopii decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.
2. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych oraz pomocy osobom mającym trudności z przystosowaniem się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenie pokontrolne:

1. Kopie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej dostarczać w terminie 7 dni od dnia ich wydania do właściwego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi, Zawierać w nich dane zgodne ze stanem faktycznym. W decyzjach przyznających świadczenia pomocy społecznej osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego wskazywać, z jakiego powodu pomoc została przyznana, a w podstawie prawnej przywoływać właściwe artykuły ustawy o pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Burmistrz Miasta i Gminy Prochowice
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

